

ПРИВАТНИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК: ВІД МРІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ PRIVATE KINDERGARTEN: FROM DREAM TO REALIZATION

На підставі опрацювання енциклопедій, тлумачних та орфографічних словників, довідників представлена дефінітивна характеристика основних понять дослідження, а саме: підприємницька діяльність, бізнес, бізнес-ідея, бізнес-план, типи організації дошкільної освіти, заклад дошкільної освіти, дошкільний підрозділ, алгоритм відкриття приватного ЗДО. Проаналізовані такі вітчизняні нормативно-правові документи з теми дослідження, як: Конституція України, Закони України «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань», «Про дошкільну освіту», Державний стандарт дошкільної освіти, Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», Цивільний кодекс України, Кримінальний кодекс України та ін. Детальному огляду піддано останні нормативно-правові документи, які були видані для реалізації оновленого Закону «Про дошкільну освіту», а саме: «Положення про деякі типи організації освітньої діяльності закладів дошкільної освіти», «Положення про спеціальний дитячий садок», «Про затвердження Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти» тощо. Представлено огляд результатів наукових досліджень з питань підприємницької діяльності. Окреслені такі важливі кроки підприємницької діяльності, як: пошук бізнес-партнерів та членів команди. Особлива увага приділена створенню бізнес-плану, його ролі, значенню, класифікації, структурі, особливостям складання тощо. Розкрито, що за цільовим призначенням бізнес-плани умовно поділяються на два види: для започаткування власної справи та для отримання інвестицій. Представлено кілька підходів до структури та змісту бізнес-плану. Зазначено, що не існує жорстко регламентованої форми і структури бізнес-плану. Головне, що змістове наповнення бізнес-плану має демонструвати життєздатність бізнес-ідеї. На основі опрацювання загальновідомих онлайн-платформ, сайту МОН України, Департаменту освіти і науки м. Києва, районних ЦНАПів тощо окреслено алгоритм підготовки до відкриття приватного дитячого садка.

Ключові слова: підприємницька діяльність, бізнес, бізнес-ідея, бізнес-план, типи організації дошкільної освіти, заклад дошкільної

освіти, дошкільний підрозділ, алгоритм відкриття приватного ЗДО, ліцензія.

Based on the study of encyclopedias, explanatory and spelling dictionaries, and reference books, a definitive characteristic of the main concepts of the study is presented, namely: entrepreneurial activity, business, business idea, business plan, types of preschool education organization, preschool education institution, preschool unit, algorithm for opening a private preschool educational institution. The following domestic regulatory and legal documents on the topic of the study were analyzed: the Constitution of Ukraine, Laws of Ukraine "On Licensing of Types of Economic Activities", "On State Registration of Legal and Individual Entrepreneurs and Public Organizations", "On Preschool Education", State Standard of Preschool Education, Professional Standard "Head (Director) of a Preschool Education Institution", Civil Code of Ukraine, Criminal Code of Ukraine, etc. A detailed review was conducted of the latest regulatory documents issued to implement the updated Law "On Preschool Education", namely: "Regulations on Certain Types of Organization of Educational Activities of Preschool Education Institutions", "Regulations on Special Kindergartens", "On Approval of Typical Staff Standards for Preschool Education Institutions", etc. Special attention is paid to the creation of a business plan, its role, meaning, classification, structure, features of compilation, etc. It is revealed that, according to their intended purpose, business plans are conventionally divided into two types: for starting one's own business and for obtaining investments. Several approaches to the structure and content of a business plan are presented. It is noted that there is no strictly regulated form and structure of a business plan. The main thing is that the content of the business plan should demonstrate the viability of the business idea. Based on the study of well-known online platforms, the website of the Ministry of Education and Science of Ukraine, the Department of Education and Science of Kyiv, district ASCs, etc., an algorithm for preparing for the opening of a private kindergarten has been outlined.

Key words: entrepreneurial activity, business, business idea, business plan, types of preschool education organization, preschool education institution, preschool unit, algorithm for opening a private kindergarten.

УДК 373.24.018.593:005.51
DOI <https://doi.org/10.32782/ip/86.1.36>
Стаття поширюється на умовах
ліцензії CC BY 4.0

Коваленко О.В.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми у загальному вигляді. Враховуючи складнощі у деяких населених пунктах із зарахуванням дитини до закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО) комунальної / державної форми власності, а також пошук батьками меншої кількості дітей в групі, «оригінальних» форм організації дошкільної освіти, інноваційних методик тощо батьки малюків часто віддають перевагу приватній формі дошкільної освіти. Ще один момент – відсутність комплексної забудови нових житлових мікрорайонів (багатоповерхові будинки заселяються, а дитячі садки і школи поруч відсутні).

Саме це сприяє зростанню попиту щодо створення приватних дитячих садків.

Наше дослідження, сподіваємось, хоч трохи допоможе тим, хто має бізнес-ідею відкриття приватного дитячого садка. Адже створення приватного дитячого садка це, по суті, – бізнес-ідея, яка має творчий задум.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням підприємницької діяльності присвячена низка досліджень як вітчизняних (А. Аніщук, І. Бабій, Т. Бондарук, В. Дикань, М. Дмитерко, Т. Зосименко, О. Ємець, Г. Карпюк, І. Коркуна,

Г. Михайлів, С. Панченко, В. Петрович, О. Попова, О. Романовський, Я. Хіжінська, Т. Цюман, О. Шаварова, О. Шраменко та ін.), так і зарубіжних науковців (Дж. Кауфман, П. Ленсіонсі та ін.). На пильну увагу заслуговує низка онлайн-курсів, створених з ініціативи Міністерства цифрової трансформації України на платформі «Дія. Освіта», зокрема: «Освітній курс: Підприємництво для школярів», «Молодіжне підприємництво», «Базовий курс підприємця» та ін. Питання підприємницької діяльності в системі освіти загалом і в дошкільній освіті, зокрема, були і є предметом дослідження А. Аніщук, Д. Антонюк, І. Бабій, Г. Гавриш, І. Гончарової, І. Жаркова, О. Західної, М. Марусинець, С. Нерянової, Н. Омеляненко, О. Рейпольської, Р. Руденський, Л. Хомко та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак, публікації, у яких розкривається алгоритм підприємницької діяльності щодо підготовки та відкриття закладу дошкільної освіти приватної форми власності лише поодинокі.

Саме тому **метою статті** було на підставі опрацювання дефінітивної характеристики основних понять дослідження, вітчизняних нормативно-правових документів, аналізу праць науковців щодо підприємницької діяльності в освіті загалом і дошкільній освіті, зокрема, окреслити алгоритм створення та відкриття приватного закладу дошкільної освіти, особливості складання бізнес-плану, його значення, структуру тощо.

Виклад основного матеріалу. На першому етапі роботи нами була опрацьована дефінітивна характеристика основних понять дослідження. Поняття «підприємницька діяльність» і поняття «бізнес» у переважній більшості плутають і між ними ставлять знак дорівнює. Однак, ряд науковців (С. Панченко, В. Дикань, О. Шраменко та ін.) доводять відмінності між цими поняттями. Поняття «бізнес» – це справа, яку опанувала особа. Ця справа може перейти у розряд підприємництва у тому випадку, якщо цей бізнес буде використовуватись для отримання прибутку і діяти на власний ризик. «Підприємницька діяльність» – самостійна, ініціативна, систематична, навласний ризик господарська діяльність, яка здійснюється суб'єктами господарювання з метою досягнення економічних і соціальних результатів та отримання прибутку [6, с.16].

Найбільш точно і повно частина основних дефініцій дослідження подаються у Законі «Про дошкільну освіту». Зокрема, «заклад дошкільної освіти» – заклад освіти, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері дошкільної освіти, що реалізується на підставі ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти; поняття «дошкільний підрозділ» – структурний підрозділ юридичної особи, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері дошкільної освіти; поняття «доступність

дошкільної освіти» – сукупність гарантованих прав і можливостей для їх реалізації з урахуванням індивідуальних особливостей, потреб і можливостей кожної дитини у здобутті дошкільної освіти; поняття «суб'єкт освітньої діяльності, що провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти» (далі – суб'єкт освітньої діяльності), – юридична особа чи фізична особа – підприємець, яка провадить освітню діяльність у сфері дошкільної освіти; поняття «якість дошкільної освіти» – відповідність результатів навчання і компетентностей вихованців результатам, визначеним державним стандартом; поняття «якість освітньої діяльності» – відповідність забезпечення, організації та реалізації освітнього процесу вимогам, встановленим законодавством, що забезпечує здобуття вихованцями якісної дошкільної освіти.

На другому етапі роботи нами були опрацьовані вітчизняні нормативно-правові документи, у яких знайшло відображення питання нашого дослідження. Серед них – наступні: Конституція України, Постанова КМ України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (2015 р.), Закони України «Про ліцензування видів господарської діяльності» (2025 р.), «Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» (2025 р.), «Про освіту» (2017 р.), «Про дошкільну освіту» (2024 р.), Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» (2021 р.), Цивільний кодекс України (2003 р.), Кримінальний кодекс України (2025 р.) та ін.

У Законі України «Про дошкільну освіту» є ряд статей, які є значущими, для особи, яка/який планує відкривати приватний дитячий садок, а саме: форма здобуття дошкільної освіти (ст. 12); формування і наповнюваність груп вихованців (ст. 17); суб'єкти освітньої діяльності (ст. 29); установчі документи та вимоги до найменування ЗДО (ст. 31); утворення, реорганізація, репрофілювання, ліквідація ЗДО (ст. 32); фізичні особи – підприємці, які провадять освітню діяльність у сфері дошкільної освіти (ст. 34); типи організації освітньої діяльності (ст. 35); управління ЗДО (ст. 36); права і обов'язки засновника ЗДО (ст. 37); керівник ЗДО (ст.38); ліцензування освітньої діяльності (ст. 43); фінансування системи дошкільної освіти (ст. 50); фінансово-господарська діяльність ЗДО (ст. 51) та ін.

Нами також були опрацьовані нормативно-правові документи, які були створені для реалізації нової редакції Закону України «Про дошкільну освіту» (2024 р.) і побачили світ впродовж останніх кількох місяців. Серед них: «Положення про деякі типи організації освітньої діяльності ЗДО» (2025 р.), у якому визначені основні засади функціонування таких суб'єктів освітньої діяльності за деякими типами організації освітньої діяльності,

а саме: ясла, дитячий садок, мобільний дитячий садок, сімейний (родинний) дитячий садок, міні-садок, центр педагогічного партнерства, центр розвитку дитини.

Наступний документ – наказ МОН України «Про затвердження орієнтовних переліків матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення закладу дошкільної освіти». Змістове наповнення цього документа відображене у його назві, зокрема, зазначено, що орієнтовні переліки сформовані з урахуванням особливостей окремих типів організації освітньої діяльності, віку дітей та дітей з особливими освітніми потребами для створення безпечного, здорового, розвивального та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища.

У «Положенні про спеціальний дитячий садок» (2025 р.) детально прописані повноваження дитячого садка, організацію ним освітньої діяльності тощо, який забезпечує здобуття дошкільної освіти дітьми з особливими освітніми потребами, зумовленими фізичними, психічними, інтелектуальними та /або сенсорними порушеннями, розладами поведінки, віком від двох до семи або восьми років з урахуванням категорій (типів) їх освітніх потреб (труднощів).

Наступний документ, опрацьований нами, – наказ МОН України «Про затвердження Типових штатних нормативів закладів дошкільної освіти», яким розширюються права керівників ЗДО щодо здійснення заміни посад у межах затверджених в установленому порядку коштів на оплату праці та кількості посад, визначених за нормативами.

Звісно, назвати усі документи, опрацьовані нами, неможливо. Однак, навіть цей невеликий їх перелік свідчить про нормативно-правове врегулювання питань організації дошкільної освіти. Окрім того, особи, які планують відкривати приватний дитячий садок знайдуть у цих документах відповіді на низку питань своєї діяльності.

На наступному етапі роботи нами були опрацьовані деякі питання підготовки до відкриття приватного ЗДО. До них ми віднесли: пошук бізнес-партнерів, членів команди, створення бізнес-плану тощо. Стосовно бізнес-плану нами була опрацьована низка порад (В. Кузьмін, Д. Райн, Г. Хидьок та ін.). Доволі образно про роль і значення складання бізнес-плану написали Д. Райн та Г. Хидьок, цитовані С. Панченко та ін.: «Як пілот не повинен відправлятися в політ без чітко визначеного маршруту, так і підприємець ніколи не повинен міркувати про заняття бізнесом, підприємницькою діяльністю без бізнес-плану». Це – свого роду, дорожня карта, яка повинна дозволити орієнтуватись в регіоні, що швидко розростається, де нові дороги, нові можливості кидають підприємцю виклик у вигляді перешкод і постійно заявляють про себе [6, с.87].

Існують різні підходи до структурування бізнес-плану. Ось – кілька з них. Зокрема, Г. Карпюк пропонує структуру бізнес-плану, яка складається з блоків: вступ (резюме); опис товару, послуги; маркетинговий план; організаційний план; фінансовий план; висновки. Окрім того, Г. Карпюк звертає увагу на те, що за цільовим призначенням бізнес-плани поділяються на два види: для започаткування власної справи і для отримання інвестицій [5, с. 31].

Ряд науковців (В. Дикань, С. Панченко, О. Полякова, Ю. Уткіна О. Шраменко та ін.) пропонують для спрощення складання бізнес-плану умовно поділити його на дві частини, а всю необхідну інформацію розмістити у додатках. У першій частині плану науковці розмістити такі матеріали: картину створення бізнесу, оцінку конкуренції, конструювання плану маркетингу, націлювання на споживача, пошук розміщення бізнесу, принципи побудови команди., наголошення на унікальності власної фірми, її спроможності конкурувати і реагувати на зміни. У другій частині та в додатках бізнес-плану – надавати такі цифри: попередні баланси прибутку і руху грошових коштів; бухгалтерський баланс; підсумкові строки річних прибутків і збитків. У додатках ці науковці радять розмістити таку інформацію: резюме, карти, діаграми, фотографії, таблиці, галузеву інформацію, листи споживачів, листи кредиторів, фінансову звітність, заявки від підрядників, попередні цифри доходів на наступні три-п'ять років тощо [6, с. 87–88].

Більшість науковців підкреслюють, що не існує жорстко регламентованої форми і структури бізнес-плану. Змістове наповнення бізнес-плану має демонструвати життєздатність бізнес-ідеї. Головне – за формою не загубити зміст, як у народі кажуть: «Не вихлюпнути разом з купіллю дитя».

У наступній частині роботи нами було окреслено алгоритм підготовки до створення і відкриття приватного дитячого садка. На пильну увагу заслуговує покроковий алгоритм цього виду діяльності, розміщений на сайті МОН України [9]. Оскільки для керівника будь-якого рівня і керівника майбутнього дитячого садка, зокрема, є правова компетентність, то, відповідно, опрацювання вітчизняних нормативно-правових документів має передувати, адже це – основа. Далі необхідно визначитись з типом організації освітньої діяльності (ст. 35 Закону «Про дошкільну освіту») та приміщенням. Цілком справедливо зазначають, що краще розпочинати із закладу, розрахованого на невелику кількість дітей або на короткотривале їх перебування у закладі. На другому підготовчому етапі необхідно потурбуватись про матеріально-технічне, навчально-методичне забезпечення майбутнього ЗДО [9], бізнес-партнерів та членів команди, шляхи дотримання санітарно-епідеміологічних вимог до приміщення. На третьому

етапі має бути звернення майбутнього директора приватного ЗДО у ЦНАП району/міста вашої реєстрації щодо оформлення документів [8; 9] або скористатись інформацією ресурсу «Платформа ефективного регулювання». На наступному етапі, на підставі Постанови КМ України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», майбутній директор приватного ЗДО для одержання ліцензії на провадження освітньої діяльності за рівнем дошкільної освіти має підготувати і подати низку установчих документів у двох примірниках, а саме: статут або копію положення про структурний підрозділ; письмове зобов'язання щодо матеріально-технічного, кадрового та навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності ЗДО; копії документів про власний рівень освіти та кваліфікації; опис документів. Для фізичної особи-підприємця – такі документи: паспорт; копії документів про рівень освіти і кваліфікації; копію довідки про реєстраційний номер облікової картки платника податків; медичну довідку встановленого зразка.

Ми не можемо погодитись з позицією В. Воронова про те, що зараз відкрити приватний дитячий садок в Україні фактично неможливо [3]. На сьогодні є багато прикладів у нашій державі успішної діяльності приватних дитячих садків, споживачі послуг яких – батьки вихованців і власне вихованці висловлюються про їх діяльність позитивно, заклади, які запрошують нас зі студентами на практику, у яких працюють наші студенти і випускники, досвід яких висвітлюється в мережі тощо. Тому наша стаття, сподіваємось хоч трохи допоможе тим, хто має бізнес-ідею відкриття приватного дитячого садка.

Висновки. На підставі опрацювання дефінітивної характеристики основних понять дослідження, вітчизняних нормативно-правових документів, аналізу праць науковців щодо підприємницької діяльності в освіті загалом і дошкільній освіті, зокрема, ми сформулювали алгоритм створення приватного закладу дошкільної освіти, окреслили

особливості складання бізнес-плану, його значення, структуру. Таким чином, нам вдалось довести, що кроки від мрії до її реалізації на шляху створення приватного дитячого садка є реальним.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти : навч. пос. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с. URL: <http://lib.ndu.edu.ua> (Дата звернення 10.07.2025 р.).
2. Бабій І. В. Організація приватної дошкільної освіти навч.-метод. комплекс Уманський держ. пед. універ. ім. П. Тичини. Умань : Алмі, 2014. 70 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua> (Дата звернення 12.07.2025 р.).
3. Воронов В. Приватні дитячі садки в Україні. Які вони будуть і що буде з державними? URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2020/01/03/239485/> (Дата звернення 05.08.2025 р.).
4. Каленцова Д., Волинець І. Правові аспекти відкриття приватного дитячого садка. Київський юридичний журнал. 2024. № 6. С.70-76.
5. Карпюк Г. І. Основи підприємництва. навч. пос., 2021. 106 с.
6. Панченко С. В., Дикань В. Л. та ін. Підприємництво. Х.: УКРДУЗТ, 2018. Ч.1. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності. 241 с.
7. Руденський Р., Жаркова І. Приватні заклади дошкільної освіти як альтернатива державним установам з освітньої підготовки дошкільників *Наук. зап. Серія: педагогіка*. Тернопіль. нац. унів. ім. В. Гнатюка. 2021. № 2. С. 60–66.
8. ЦНАП м. Києва. URL: <https://kyivcnap.gov.ua/AdminServices/List?categoryId=76eb6659-9a29-44f4-b1db-a2f0a35fdec6> (Дата звернення 02.08.2025р.).<https://kyivcnap.gov.ua/AdminServices/List?categoryId=004a57cf-40f1-423a-a623-eec3c07f6aa6> (Дата звернення 03.08.2025 р.).
9. Як відкрити приватний дитячий садок. URL: <https://mon.gov.ua/tag/doshkilna-osvita?&tag=doshkilna-osvita> (Дата звернення 18.07.2025 р.).

Дата першого надходження рукопису до видання: 11.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.09.2025

Дата публікації: 24.09.2025